

Plinsko gospodarstvo Slovenije

CENE PLINA

VES ČAS PADAJO

Boris Labudovič
dipl. ing.

Trg zemeljskega plina v Sloveniji verjetno najbolje opisuje gibanje cen plina za končne potrošnike. Cene na maloprodajnem trgu s plinom so namreč danes precej nižje kot pred osmimi leti in to za kar 29 %, hkrati pa so za 16 % nižje od povprečnih cen v 28 nekdanjih članicah Evropske unije. Za varno in zanesljivo distribucijo plina v Sloveniji danes skrbi 13 operaterjev distribucijskih sistemov, za oskrbo s plinom pa 19 dobaviteljev.

DISTRIBUCIJA PLINA

Konec leta 2019 se je distribucija plina izvajala kot javna gospodarska dejavnost v 82 občinah (od skupno 212). Te občine se naha-

jajo v vseh delih Slovenije, razen na Primorskem. Zadnje občine, ki so uvedle zemeljski plin, so Šmarje pri Jelšah (leta 2019), Šentjernej in Škocjan (leta 2020).

Po podatkih iz leta 2019 je distribucijo zemeljskega plina izvajalo 13 operaterjev distribucijskih sistemov. V 67 občinah distributerji svojo dejavnost opravljajo na podlagi koncesijske pogodbe, v 14 občinah so distributerji komunalna podjetja ali njihove podružnice, v eni občini pa je distributer pravna oseba s posebno pravico, v katero se vlaga javni kapital. Zanimiva je občina Šenčur v okolici Kranja, kjer zaradi različnih koncesijskih pogodb distribucijsko dejavnost opravljata dva operaterja, tak primer pa je bil prej v Hrastniku.

Slovenski operaterji distribucijskega sistema plina so v letu 2019, zadnjem letu, za katero so na voljo podatki, razdelili ekvivalentne količine plina (izražene v energiji) 3555 GWh, kar je nekoliko več kot leto prej in skoraj 3 % več od povprečja v zadnjih petih letih (slika 1).

Skupna dolžina slovenskih plinskih distribucijskih sistemov je zadnji dan leta 2019 znašala 4877 km. Distribucijski sistemi so večinoma v lasti operaterjev.

Konec leta 2019 je bilo v Sloveniji na plinske distribucijske sisteme priključenih 135.205 odjemalcev (za primerjavo, GPZ je imel istega leta 287.583 odjemalcev, celotna hrvaška pa 677.858 odjemalcev). V Sloveniji največji delež v številu odjemalcev, priključenih na distribucijski sistem plina, predstavljajo gospodinjstva, 90 %, medtem ko je njihov delež v razdeljenih količinah precej manjši in znaša 32 %, drugi potrošniki (gospodarstvo, ustanove, toplotne itd.) pa predstavljajo preostalih 68 % (slika 3).

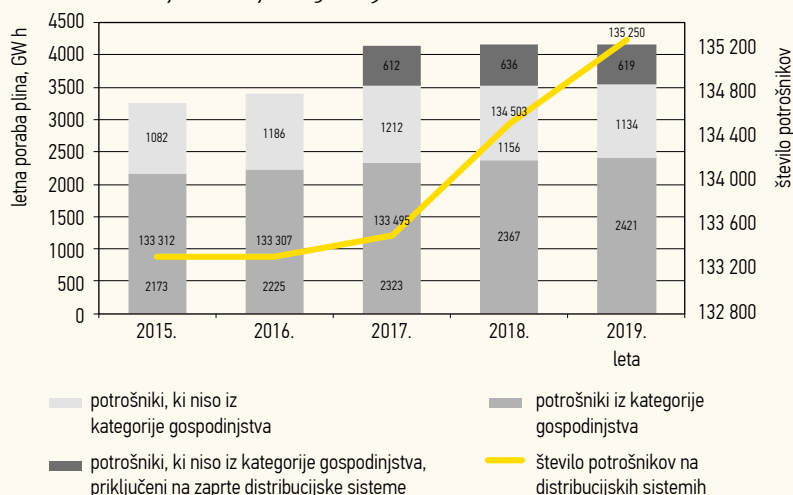
Glavni vir prihodka za operaterje so omrežnine za uporabo plinskega distribucijskega sistema. Glede na število občin, v katerih delujejo, sta največja distributerja Adriaplin in Petrol, ki pokrivata po 29 občin.

Adriaplin iz Ljubljane je v večinski lasti italijanskega energetskega velikana Eni in distribuira po vsej Sloveniji, na primer na Bledu, v Brežicah, Krškem, Murski Soboti, Novi Gorici, na Ptuj, v Rogaški Slatini. Podjetje v svojih distribucijskih sistemih po vsej državi letno distribuira več kot 70 milijonov m³ plina za več kot 20.000 potrošnikov in je tudi dobavitelj, ki več kot 15.000 potrošnikom dobavi več kot 115 milijonov m³ plina na leto.

Petrol deluje v enakem številu občin, razpršenih tudi po vsej Sloveniji, npr. v Dravogradu, Sežani, Škofji Loki itd. Skupna dolžina

▼ **Slika 1**

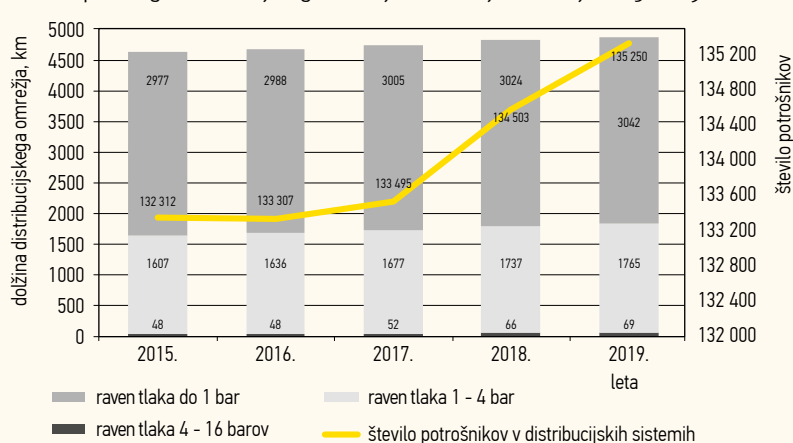
Poraba plina s strani porabnikov, priključenih na distribucijske sisteme v Sloveniji v obdobju 2015–2019

Vir: 'Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019'

▼ **Slika 2**

Dolžina plinskega distribucijskega omrežja v Sloveniji v obdobju 2015–2019

Vir: 'Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019'

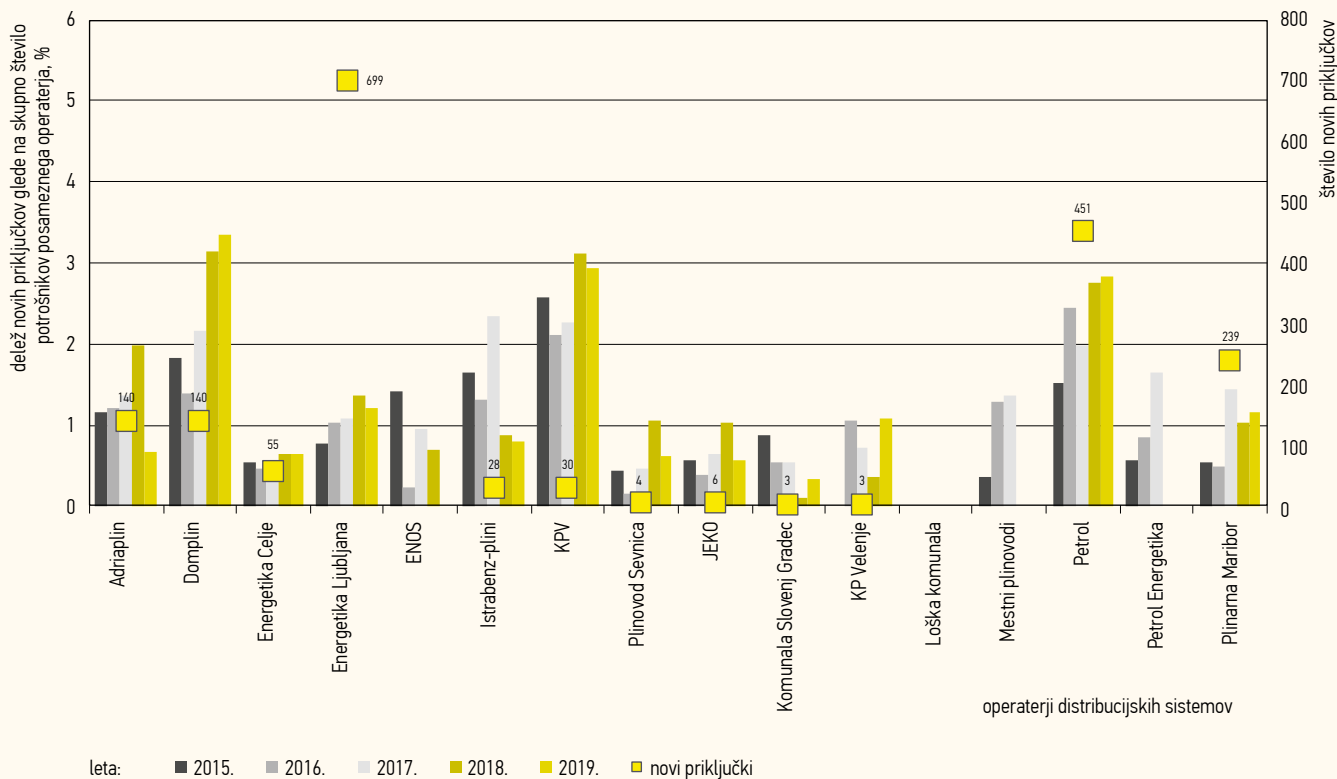
Petrolovega distribucijskega omrežja je 1145 km, medtem ko število priključkov za plin znaša 19.078, potrošnikov pa je 15.379. Kot zanimivost je treba omeniti, da je Petrol v distribuciji plina prisoten tudi na Hrvaškem, in to kot lastnik Zagorskega metalca iz Zaboka, ki je distributer v več občinah in mestih hrvaškega Zagorja.

Tretji največji slovenski distributer plina je Energetika Ljubljana, del javnega holdinga Ljubljana. Podjetje pokriva Ljubljano in osem okoliških občin, ima približno 57.229 števecv plina in 64.000 porabnikov zemeljskega plina ter upravlja s približno 1.600 km plinovodov, medtem ko so ekvivalentne distribuira količine v letu 2019 znašale 766.021 GWh.

Med večje distributerje sodi tudi Plinarna Maribor, del skupine Istrabenz, ki s 408 km dolgim plinovodnim omrežjem pokriva Ma-

▼ Slika 3

Delež in število novih odjemalcev v distribucijskih sistemih plina v Sloveniji v obdobju 2015–2019

Vir: 'Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019'

ribor in pet sosednjih občin. Tu sta še Domplan, ki distribucijsko dejavnost opravlja v Kranju in dveh sosednjih občinah, ter Energetika Celje, ki pokriva Celje.

Med drugimi distributerji, ki pokrivajo eno ali največ dve občini, so še ENOS z Jesenic, Istrabenz-plini (v Litiji in Novem mestu), JEKO, ki je prav tako z Jesenic, distribuira pa v Žirovnici, Komunala Slovenj Gradec, Komunalno podjetje Velenje, KPV z Vrhnike in Plinovod Sevnica.

OSKRBA S PLINOM

Z oskrbo zemeljskega plina za končne potrošnike se ukvarja 19 dobaviteljev. Vsi od 13 prej omenjenih operaterjev plinskih distribucijskih sistemov so obenem tudi dobavitelji, s to dejavnostjo pa se na slovenskem trgu s plinom ukvarja še šest podjetij: ECE, Elektro energija, GEN-I, Geoplin in RWE Ljubljana.

Končni potrošniki izberejo posameznega dobavitelja po lastni volji, razmeroma veliko dobaviteljev pa zagotavlja dobavo po konkurenčnih cenah.

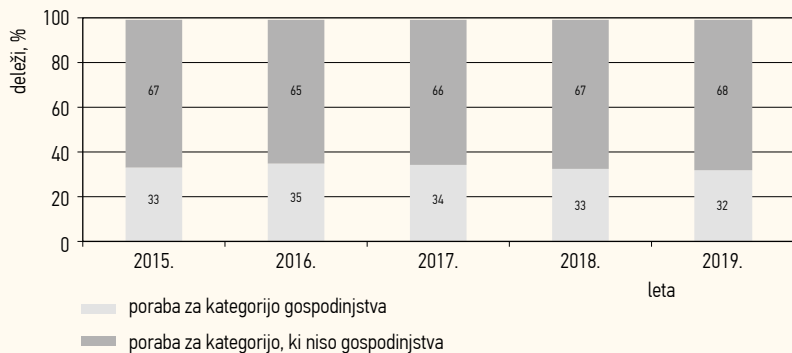
Glede na število končnih potrošnikov, ki dobavljajo, je na prvem mestu največje slovensko podjetje Geoplin, ki ima v oskrbi 45,2 %. Potem sledijo GEN-I, del energetske skupine GEN z deležem 11,1 %, nato Adriaplin (9,6 %), Energetika Ljubljana (9,3 %) in Petrol (8,8 %).

PORABA PLINA

Potrošniki plina iz kategorije gospodinjstev plin večinoma uporabljajo za kuhanje, pripravo tople sanitarne vode in ogrevanje (slika 4). Tako kot prejšnja leta je tudi v letu

▼ Slika 4

Delež v porabi plina iz plinskih distribucijskih sistemov za nekatere kategorije porabnikov v Sloveniji v obdobju 2015–2019

Vir: 'Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019'

Viri:

- ... 'Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019', Agencija za energijo, Ljubljana, Slovenija, 2020.
- ... 'Plinsko gospodarstvo Republike Hrvaške 2019', Hrvaško poklicno združenje za plin, Zagreb, 2020.
- .... www.zemeljski-plin.si
- ... www.giz-dzp.si
- spletne strani posameznih operaterjev distribucijskega sistema

2019 več kot 96 % vseh porabnikov letno porabilo do 50.000 kWh plina, pri čemer je kar 90 % potrošnikov porabilo manj kot 25.000 kWh letno. Po drugi strani je delež odjemalcev z letno porabo plina nad 50.000 kWh le 3,8 %, vendar njihova poraba predstavlja kar 69 % celotne porabe vseh odjemalcev, priključenih na distribucijske sisteme.

V letu 2019 se je zmanjšala tudi povprečna poraba plina v gospodinjstvih (slika 5). Glavni razlogi za to so, seveda, podnebne razmere, torej milejše zime in nižje povprečne zimske temperature zunanega zraka, pa tudi pogostejši projekti energetske prenove stavb, kar neposredno zmanjša toplotne izgube in s tem porabo energije za ogrevanje.

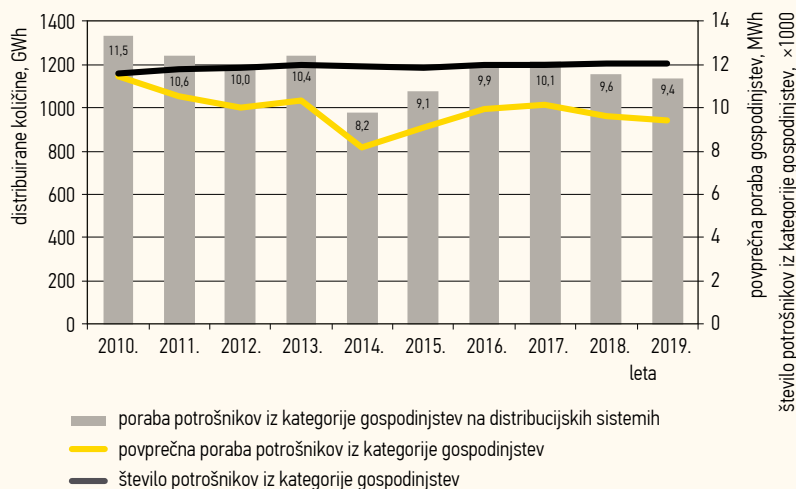
Drugi potrošniki (gospodarstvo, tj. industrije in obrti, različna druga podjetja, ustanove itd.) zemeljski plin najpogosteje uporabljajo za hlajenje, tehnološke in proizvodne procese ter druge namene. Število takih odjemalcev se je v letu 2019 v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 1,6 %, njihova letna poraba pa za skoraj 2,3 %, in je s tem dosegla zgodovinsko najvišjo porabo takih odjemalcev v Sloveniji.

CENE PLINA

V zadnjih osmih letih so se končne cene zemeljskega plina za potrošnike v kategoriji gospodinjstev znižale za 29 % (slika 6). Dinamičen razvoj maloprodajnega trga zemeljskega plina potrjujejo tudi podatki, da so bile končne cene plina pred osmimi leti, torej v drugi polovici leta 2011, za kar 10 % višje kot v Avstriji. A to se je bistveno spremenilo šele osem let pozneje. Tako so bile slovenske cene plina za končne porabnike v drugi polovici leta 2019 za kar 17 % nižje od avstrijskih. ■

▼ Slika 5

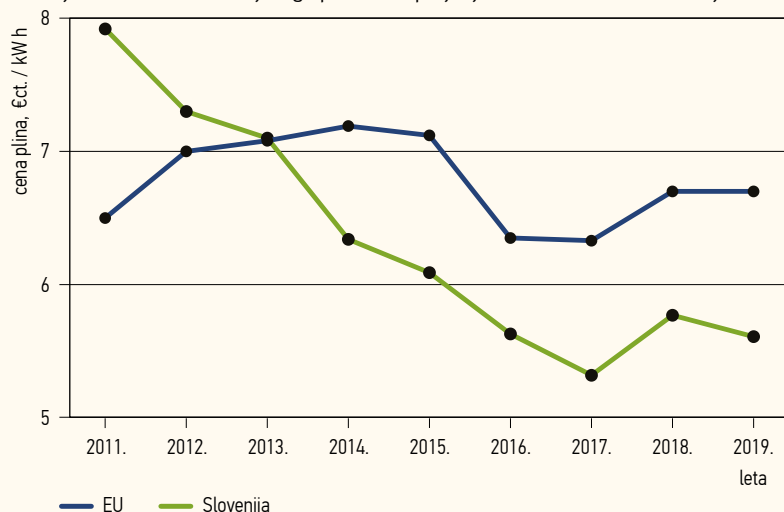
Skupna in povprečna poraba potrošnikov iz kategorije gospodinjstev v Sloveniji v obdobju 2015–2019

Vir: 'Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019'

▼ Slika 6

Gibanje končnih cen zemeljskega plina v 28 prejšnjih državah EU in v Sloveniji

Vir: www.zemeljski-plin.si